

I. N. J. C.

DISSERTATIO GRADUALIS,
**CAUSSAM INDIGEN-
TIÆ PUBLICÆ**
IN
NON-NOTABILI PECUNIA-
RUM DEFECTU,
EXPLICANS,

QUAM

*Consens. Ampliſſ. SENATUS Philoſ. in Reg.
Acad. Aboëñſi,*
PRÆSIDE

**M^{AG.} JOHANN E
BILMARK,**

HISTOR. AC PHIL. PRACT. PROFESSORE ORDIN.

Publico examini ſubjicit

FRIDERICUS LEBELL,

OSTROBOTNIENSIS.

In AUDITORIO MAJORI Die XVII Maji
Anni MDCCLXXI.

H. A. M. C.

A B O Æ

Impreſſit JOHANNES CHRISTOPHORUS FRENCKELL.

PRÆFATIO.

Quantam firmitatem & agilitatem corpori animali, singulisque ejusdem partibus præstant nervi, quam maximam esse quotidie experimur; tantum quoque ad robur Imperii & commoditatem singulorum civium conferunt pecuniæ, quæ proinde nervi rerum gerendarum haud immerito audiunt. Scilicet homines in duplici admodum statu, belli vel pacis, sunt constituti. In illo autem sicut vi summa omnia geruntur, ita eandem non parum intendunt pecuniæ; quibus deficientibus, omnia langvent torpentque, multæ expeditiones bene cœptæ intermittuntur vel penitus omittuntur, exercitus facile ad incitas rediguntur, vel mandata Ducum contemnentes, sponte sua dilabuntur, vel denique tumultuantes in ipsos imperantes mucrones stringere non dubitant: magis enim regit quam regitur miles, si stipendia desint, quæ nexus & stimuli sunt, quibus ad gravissima quævis obeunda accenduntur cohortes. Quare etjam T. FLAMINIUS PHILOPÆMENI Achæorum Prætori, multis equitibus & gravis armaturæ viris instructo, sed p. cuniæ inopi dixit: manus eum & crura habere, sed ventre carere. Pacem omnes quidem poscimus, sed si civitas opibus fuerit exhausta, nec suam sortem meliorem reddere queat, conditionem hanc bellica vivendi ratio-

ratione si non deteriore, saltem nec multo meliorem existimamus; miseria enim & squalore consumuntur mortales, quamvis dulcia felicitatis somnia ipsi sibi fingant; sicut Marte sæviente, molestis & continuis laboribus vires & membra sensim atteruntur. In curia, in foro, in rostris atque opificiis nullus omnino vigor, sed silentium regnat plus quam Amyclæum. Redeat autem Plutus, olivasque aureo liquore large irriget, redibunt simul, excussis macie & pristina civium segnitie, vigor & alacritas, & aurea pax alma facie ubique ridebit, donaque sua, quibus tranquillitas ac felicitas nostra continetur, non parca dispensabit manu. Enimvero ea est rerum nostrarum conditio, ut commoda variis intermixta esse soleant incommodis, atque duo dentur extrema, quorum alterutrum si attingat utile, etiam quod maximum putatur, beneficam suam indolem amittat, & noxium evadat. Quemadmodum igitur corpus tenui nimis ac paucò alimento tæbe conficitur, nec non frequentibus nimis atque unctis dapibus obesitatem contrahit, quarum utraque ineptum admodum redditur muneribus suis rite obeundis: ita & pecuniarum defectus enervat Rempublicam, nec non nimia opum adfluentia ac rerum omnium satietas parit pigritiam, quæ industriam atque artes obtundit, facitque, ut cives, instar Tantalorum in divitiis divitias frustra quærere cogantur (a). Licet igitur Monarchia Hispanica amplissimis totius fere Americæ opibus diu circumfluxerit; vix tamen latior est ejusdem facies, quam ante aliquot abhinc sæcula fuit; nam agriculturam, ceterasque artes, tanquam sordidas & a sua dignitate alienas adspernatur Hispanica arrogantia, & scientiæ, quæ per reliquam ferme Europam pleno fulgent lumine, e dubiis Scholasticorum crepusculis in occidua hac orbis parte vix emergere potuerunt; adeo ut ipsa opulencia heic pariat inopiam atque squalorem.

lorem. Argute igitur Illustris MONTESQUIEU (b) *L'Espagne a fait comme ce Roi insensé, qui demanda que tout ce qu'il toucheroit se convertit en or, et qui fut obligé de revenir aux Dieux pour les prier de finir sa misère.* Sed si singula huc spectantia persequeretur, extra oleas omnino exspatiaretur; quamobrem intra meum me recipio gyrum, causam quandam indigentiae publicae in non notabili pecuniarum defectu indagaturus; quocirca non negamus plura haec concurrere posse momenta, sed quae singula eruere, perinde fere est ac latentia Nili ostia indagare. Experiemur igitur quid in proposito stadio valeant juveniles vires, nec quisquam, ut speramus, mirabitur, si in publica inopia, nos etiam argumentorum inopia aliquando laboremus.

(a) Ovidius Libr. 2. Amor. Eleg. 2. v. 43. de Tantalo canit: *Querit aquas in aquis & poma fugacia captat - - Tantalus* &c. (b) L'Esprit des Loix Libr. XXI. & Cap. XXII. ubi multa in hanc rem egregie disseruntur.

§. I.

Per pecuniam intelligo materiam illam, quae publica & perpetua aestimatione tam civium, quam aliarum gentium, cum quibus commercia illis intercedunt, difficultatibus permutationum aequalitate quantitatis subvenit (a). Dum hac ratione pecuniam consideramus, ipsa pro mensura satis universali haberi potest, ad quam res omnes in commercium venientes exiguntur. Quamobrem etiam ARISTOTELES (b) Numum definit: *κονὸν μέτρον πρὸς ὃ ὅνι πάντα ἀναφέρεται καὶ ὃ μετρεῖται*, id est communem mensuram, ad quam omnia referuntur, & quo ipsa mensurantur. Ut autem dicta mensura sit perpetua, requiritur, ut materia numorum internum quoddam pre-

pretium habeat, quo adfectum aliorum sibi divincire queat; quare rejectis vilioribus metallis, præstantiora solummodo ut æs, argentum atque aurum retinemus. Præter numos autem dicto modo confectos introducta etiam recentiori præferim ævo sunt eorundem symbola, quæ si ejus fuerint indolis, ut eadem exprimere avaræ manus nec possint nec audeant, si etiam cum numis ex metallis confectis publica auctoritate pari passu ambulent, nec non in hos commutari possint; nullum est dubium, quin ad florem commerciorum & facilem pecuniarum circulationem valde conferant. Patet etiam ex dictis, quod in quavis bene constituta ac florente republica tanta erit pecuniarum copia, ut singuli cives, debito accedente studio atque industria, partem earum sibi acquirere possint. Quod si vero pecuniæ inter homines inferioris sortis rarius adpareant, nec labore quantumvis improbo ex ditiorum crumenis easdem emungere queant; ob harum defectum negotia plurima, quæ tranquillitatem & felicitatem civitatis concernunt, minus opportune exsequantur, adeoque indicium erit reipublicæ *Inopia* eademque satis gravi laborare, licet nonnulli dentur Harpagi, qui divitiis suis incumbant. Ab hoc autem statu distingvendus est alius, qui speciem quidem hujus mentitur, re tamen ipsa ad opulentiam civium promovendam tendit. Pone enim, quod civitas ab externa gente mutuetur pecuniæ quandam summam, pro qua modicam pendit usuram, qua vero partim institutis artibus manuariis partim promotis commerciis atque excultis metallifodinis ingentem quæstum quotannis facit, adeo ut hic decuplus fere sit reddendi fœnoris; evidens est, quod civitas per hanc mutuationem emergere atque insignes opes brevi tempore sibi comparare queat. Unicam adhuc addo definitionem, calculo mox instituyendo interservituram. *Unitatem* igitur *Physicam* adpello ea,

quæ uni homini sunt adprime necessaria ad vitam sustentandam, adeo ut si quis unitatem eandem vel minuat vel tollat, homo aut misere vivat aut prorsus intereat. Hinc qui duas unitates Physicas possidet, commodam vitam degere dicitur; eruntque commoditates in ratione unitatum physicarum quas quis possidet.

§. II.

Sicut homo suæ conservationis atque felicitatis natura est studiosissimus; ita etiam ut incommoda, quibus status Naturalis premitur, gravissima eluctaretur, statim ab initio mundi aliquot primum familiæ tranquillitatis ac commoditatis promovendæ causa in societates convenerunt, quæ deinceps in majores excreverunt civitates. Ponamus jam duos viros in matrimonium ducere uxores, atque hoc facto in regione quadam confidere, habemus adeo primum societatis quasi stamen. Habeant etiam conjuges modo nominati A & B, æquales terrarum partes, nec non æquales facultates. Elapsis duobus annis ponamus familiam A auctam esse duobus liberis, familiam B autem unico tantum infante; evidens est, quod familia A unam Physicam unitatem amplius in sui sustentationem adhibere debeat, quam familia B, & consequenter hæc ipsa tanto ditior est censenda. Unde patet, quod crescente continuo numero hominum in familia quadam vel societate, media quoque, quæ ad vitam sustentandam requiruntur, perpetuo dividantur ac subdividantur, ac proinde commoditates, si quæ ante fuerint, quotidie decrescant. Adeoque apparet, quod commoditates sint in ratione reciproca personarum, quæ familiam vel civitatem constituunt; posito, quod industria civium utrobique nulla reperiatur, & quod legibus civilibus impediuntur cives, quo minus alter alterius bona sibi in solidum vindicare queat.

SCHO-

SCHOLION. Dum civitatem supponimus, in qua industria nullus est locus, non solis indulgemus fictionibus. Notum enim est ex Historia antiqua, quod Lacedæmone interdicta fuerint commercia externa, nec non exercitia artium quarumvis manuarium, & ex recentiori, quod commercia Rossorum ante Imperatorem PETRUM I. cum exteris fuerint rara. Notum etiam est, quod apud quasdam gentes olim commercia interna fuerint ignota, ut Athenis ante Theseum, & Romæ circa rei-publicæ primordia. Immo reperimus etiamnum varias nationes in Asia, in Africa, nec non in America, quæ vastas incolunt terras, suæque simplicitate ita se involvunt, ut & commercia & industriam negligant. Enimvero haud opus est, ut ab omni industria abstrahamus, quippe quæ parum valet, si vel commercia idem semper præbeant lucrum, & adhuc minus, si hæc annua patiantur decrementa. Imprimis vero constat veritas allatæ propositionis, si applicatio fiat ad civitatem, quæ civium numero laborat. Sic notum est, quod in Imperio Chinenfi, ne media vitam sustentandi admodum diminuuntur, multi parentes, naturali in liberos amoris renunciantes, ipsos exponere cogantur. Immo propter eandem malefanam rationem in Insula *Formosa* haud licitum est feminis, ante annum ætatis XXXIV vel XXXV foetus edere. Nihilo tamen minus cives tam memoratæ insulæ quam imperii Chinenfis vasta & lucrosa exercent commercia; eo enim usque incrementum potest numerus incolarum, ut industria eorum, quantumvis maxima, haud sufficiat singulis sustentandis. In ejusmodi civitatibus calibatus pro perfectione quadam haberi potest; quare etiam in imperio Chinenfi reperiuntur sex milliones Monachorum & longe adhuc major numerus Eunuchorum.

§. III.

Ponamus insuper, familiam A duplo numerosiorem familia B, aliquot sæculorum intervallo adeo increvisse, ut civitatem constituat decem millionum civium, dum civitas, quæ familiæ B suam debet originem, nonnisi quinque milliones continet. Ut vero genus humanum multis est obnoxium vicissitudinibus atque calamitatibus; ita ponamus, quod vel per Bellonæ furores vel per luem quandam epidemicam in civitate posteriore, quæ paucioribus gaudet incolis, ita diminuatur eorundem numerus, ut non amplius, quam quinque millia hominum in civitate modo memorata numerari queant; evidens est, quod post ingentem istam stragem cuilibet colono tot portiones cedant, quot mille ante possidebant, & quod quilibet civium in hac republica, re ipsa possideat bis mille plures unitates physicas, quam qui incolunt priorem civitatem, quæ familiæ A sua & initia & incrementa debet. Interjecto tempore ingruat caritas annonæ, quæ utramque civitatem pariter adfligat, hujus rigorem cives reipublicæ B vix sentient, at cives in imperio A, quorum singuli, dum ubertate frugum gaudebant, vix tamen unitatem physicam possidebant, ad tantas jam redigentur incitas, ut alimenta necessaria a populis in civitate B sibi comparare cogantur. Sed quoniam illi propter nimiam paupertatem vix fidem de solvendo invenient; postulantis civibus in imperio B, agros suos his loco pignoris dare coguntur, atque hac ratione societas B societatem A in servitutem redigere potest.

SCHOLION. Quamvis ea ipsa, quæ in medium nunc attulimus, abstractæ notiones minusque obviæ primo adspectu videantur, diversarum tamen rerumpublicarum diver-

diversa admodum instituta considerantes, invenimus in ipsa experientia argumentorum nostrorum fulcrum, quod exemplis quibusdam constabit. Sic in gravissima pugna inter tribum Benjamin atque reliquum populum Israeliticum tamdiu utrinque fuit pugnatum, donec ex tribu Benjamin 600 tantum viri superessent, vide *Judic. XX: 47*. Quum itaque Legibus Divinis esset statutum, ne miscerentur tribus, sed ita manerent, Num XXXIV: 9. Ergo qui e praeliis servatus erat manipulus hominum, sibi nunc vindicarunt eas totas portiones, quas fratres mortui tenuerant, & proinde tanto facti sunt ditiores. Constat etiam, quod ex tenore Legum Lycurgicarum singuli Spartani aequales facultatum, quæ tamen vix modicæ fuerunt, partes possederint. Quamobrem quo plura civium millia bellorum vis consumserat, eo majori rerum copia abundarunt ceteri, qui vel domi remanserant, vel quibus in praeliis pepercerat fortuna; contra ea vero alma pace paullo diutius vigente, inter extrema quævis vivere cogeabantur, ob incrementum quotannis populorum numerum. Quare etiam, quum ceteræ gentes bellorum calamitates & molestias peragre devorarent, Lacedæmonii in castris atque inter armorum strepitum plus otii atque commoditatis, quam intra privatos lares reperiabant. Posterioris sententiæ illustre admodum exemplum habemus in Patriarcha JOSEPHO, qui hac ratione totam Ægypti terram Regibus Ægyptiacis reddidit tributariam. Talis etiam rerum penuria fuit causa, quare servitutes in Poloniam passim atque in nonnullas Germaniæ regiones fuerint introductæ.

§. IV.

Interea igitur dum cives societatis B commodam & ad-

adfluentem degunt vitam, ceteri quos in societatem A fors detrulit, fame atque inedia ferme deficiunt, quamvis æquales ab initio portiones facultatum finguli obtinuerint. Facile autem quisque animadvertit, quosvis cives societatis B non æque divites esse; præsertim si ponamus, uti omnino par est, cives esse industrios, sed inter ditissimos societatis B atque pauperrimos societatis A perplurimas dari classes C, D, E, F, G, &c. intermediarum; adeo ut in classe C ponantur omnes, qui duas unitates physicas possident, in classe D, qui tribus gaudent, & ita porro. Ex quibus consequitur, quod media, quibus homines in nominatis classibus commodam degere queant vitam, seu ipsorum commoditates sint in progressionem Arithmetica, cujus primus terminus atque differentia terminorum est unitas. Data est quoque summa hujus progressionis = 2000, æqualis scilicet portionibus, quas quilibet civis in societate B possidet. Ut igitur inveniamus rationem quæ est inter media, quibus civis ditissimus ad sui commoditatem utitur, & illa, quæ pauperrimus ad vitam sustentandam anquirat, quæque unitate physica absolvuntur, numerus 2000 in progressionem Arithmeticam est redigendus, cujus primus terminus & differentia terminorum = 1. Etenim ditissimi cujuslibet media vitam sustentandi sunt ad media pauperrimi uti numerus terminorum hoc est, uti multitudo commoditatum est ad unitatem. Ut igitur formulam generalem proportioni modo memoratæ eruendæ inservientem exhibeamus, sit primus terminus = a , differentia terminorum = d , summa progressionis = e , numerus terminorum = x , per principia Algebraica in-

$$\text{veniemus } x = \frac{e - a - \frac{1}{2}d}{d} + \frac{1}{d} \sqrt{aa - ad + \frac{1}{4}dd + 2cd}.$$

fed per hypothesin est $a = d$; adeoque $x = \sqrt{\frac{1}{4}aa + 2ac - \frac{1}{4}a^2}{a}$

& ulterius $a = 1$, & $c = 2000$; ergo $x = \sqrt{2c + \frac{1}{4}}$
 $-\frac{1}{2} = \sqrt{4000 + \frac{1}{4} - \frac{1}{2}} = \sqrt{4000,25} - \frac{1}{2} =$
 $63,25 - \frac{1}{2} = 62,75$ seu $x = 63$, quam proxime.
 Ex calculo jam allato corollaria nonnulla in nostrum u-
 sum deducere juvat.

COROLLARIUM I. Quoniam progressio Arithme-
 tica, quam invenimus, & quæ exprimit rationem inter
 media vitam sustentandi, quibus homines diversarum
 classium gaudent, est eadem cum serie numerorum na-
 turalium 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, - - - 63; & insu-
 per quilibet terminus incipiendo a primo exprimit gra-
 dum industriæ; evidens est, quod secundus terminus in-
 dicet unum solummodo industriæ gradum & ita porro.
 Qui igitur in primo gradu sunt constituti, vix tantum
 quotidiano lucrantur opere, quantum requiritur ad vi-
 tam sustentandam. Qui in secundo est gradu, uxorem
 ducere potest; miseram autem hi conjuges degunt vitam,
 si liberos procreent; vel etiam si his necessaria præstare
 queant, revera in tertio gradu sunt collocandi.

COROLL. II. Ditissimi autem, seu qui in suprema
 classe sunt constituti, possunt gradu, quo pollent, seu in-
 dustriæ seu fortunæ, sexaginta tres unitates physicas sibi
 comparare interea, dum infimæ classis homines unam
 tantummodo sibi acquirunt. Quamobrem nisi præjudi-
 cia calculum interverterent, sequeretur, quod ditissimo-
 rum familiæ forent numerosissimæ & propagines admo-
 dum succulentæ; cujus tamen contrarium quotidiana fer-
 me experientia evincit. Hoc autem inde potissimum

provenit, quod in illo commoditatis gradu valde ingravescat luxus, qui vires tam corporis quam animæ enervat, tum etiam quod hi plerumque, vix ephebi facti, nihil non suis permittant cupiditatibus & vincula conjugalia ægre ferant. Quamobrem ex Historia constat, quod gravissima oratione, quam Imperator Octavius AUGUSTUS habuit ad Equites Romanos, qui abrogationem legis Juliæ admodum desiderabant, non tam populus quam potius Optimates fuerint offensi; quibus scilicet persuadere voluit, ut per legitima matrimonia defectum civium, quos bellorum civilium rabies absumferat, sensim supplere conarentur.

COROLL. III. Præterea si ad augendas circa calculum observationes ipsam experientiam in subsidium adhibeamus, deprehendimus, quod singulis hominibus ex æquo non faveat fortuna, sed quod longe plures in qualibet societate sint, qui inopia premuntur, quam qui divitiis circumfluunt, adeoque numerus hominum quamlibet classem in allata serie constituentium sit inverse uti media, quibus ibidem gaudent homines ad vitam sustentandam, seu numerus hominum in prima classe erit ad numerum eorundem in suprema, sicut $\frac{1}{4} : \frac{1}{64} :: 63 : 1$. circiter. Unde patet, quod in allata hypothesi ad unus divitis commoditatem 63 personæ, quæque suo modo, concurrant, immo nonnunquam adhuc plures. Initio enim calculo deprehendit Gallia Mareschallus DE VAUBAN, quod suo tempore in isthoc regno essent 19094146 personæ, & quod ex his tantummodo decem mille familiæ sufficiente commoditate fruerentur, uti constat ex libro *Dixme Royale Part. II. p. 180.* Ponamus igitur decem personas in qualibet harum ditiorum familiarum esse, sequitur, quod 190 circiter alia operas suas conferant ad cujuslibet harum commoditatem promoveri-

movendam. Quod si numerus aliis inservientium jam allatus nimis forte magnus cuiuspiam videatur, in memoriam sibi revocet, quod unus civis Romanus in servitio suo habuerit viginti millia mancipiorum, & proinde quod mille tales cives servitio suo distingere potuerint viginti milliones hominum. Quid? Quod CRASSUS jactitare consueverit, quod nemo dives censeri posset, nisi qui integrum sustentare potuerit exercitum.

SCHOLION. Sicut mutabile admodum est hominum ingenium, ita opiniones quoque admodum mutantur, adeo ut non immerito statuerit BARCLAJUS, quod cuiuslibet saeculo suus sit genius. Nonnunquam enim gloria civitatis est ille scopus, ad quem omnes, qui ingenui haberi volunt cives, viribus atque consiliis contendunt. Et hanc aetatem juvenile reipublicae robur merito censemus. Huic succedit gravis senectus, dum cives annis non graves, opes solummodo colligere nituntur, atque in hoc statu adeo omnia timent, ut nemini portionem quandam opum, interposita licet & fide & pignore, mutare audeant. Ingravescit itaque avaritia, familiare senectutis vitium, sed sub specioso Oeconomiae vel parsimoniae titulo. Cumulantur igitur opes, eisdemque homines, tamquam lyncei vultures, incumbunt, omnes aucupaturi occasiones, quibus bona aliorum civium, quos in miseram conditionem fors detrusit, sibi subijciunt. Videamus igitur, quae portenta Politica isthaec moralis causa producat.

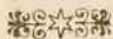
COROLL. IV. His praemissis, ponamus quod quis eorum, qui in superioribus sunt classibus, in futuros usus seponat quodam die unam physicam unitatem; erit omnino unus civium, qui hoc die necessarium victum desiderat. Et si pergat alter pari studere parsimoniae, u-

nus civium propter imperiosam necessitatem, ex avaritia divitis ortam, patriam suam tandem deserere cogetur. Ex quibus apparet, quod tenacitas opulentiorum, præsertim ubi ea virtutis Politicæ loco habetur, nec non impeditus pecuniarum circulus non minus noceant civibus, quam gravis annonæ caritas vel contagiosus morbus. Immo causâ illa moralis indigentiae publicæ tanto gravior est habenda, quam Physica, quod indigentia ista sit veluti Tantalica sitis, quæ oritur non ex defectu pecuniarum, sed ex suppresso earundem usu, non ex infortuniis, sed ex malitia hominum. Enimvero ut atrocitas hujus mali tanto magis appareat, ponamus, quod in allata progressionis serie incipiendo a termino 41, singuli, qui in hac classe versantur, unam continuo unitatem in consuetis suis minuant impensis, duas autem seponant qui sunt in classe 42 & ita porro; evidens est, quod nova emergat progressio Arithmetica numerorum imparium 1. 3. 5. 7. 9. 11. &c. - - - 23. cujus seriei summa 138 indicat, quod ex 2000 civibus non pauciores 138 quotannis ob tenacitatem opulentiorum Patriam relinquent, quamvis nulla ingravescant mala physica. Quæ quidem calamitas eo major est censenda, si simul inoleseat opinio, quod artes manuariæ sint tantummodo voluptatis atque luxus instrumenta, & proinde exiguum his pretium statuendum, qua præjudicata opinione omnis sufflaminatur industria. Ponamus jam civitatem, in qua tres milliones hominum reperiuntur; facili calculo ostendi potest, quod per intempestivam parsimoniam & suppressum pecuniarum circulum nec non ob fidei publicæ incertitudinem ultra 200000 cives etjam industrii dulces brevi relinquent penates, præsertim si agrorum portiones numero civium nequaquam respondeant.

COROLL. V. Hinc etjam apparet, quantum monopolia,

polia, præsertim illa, quæ concernunt res necessarias, quorsum imprimis referimus frumenta & alia vitam sustentandi adminicula, nec non pecunias, noceant civitati, & quam exitiosa in his casibus sit fœneratorum licentia. Si enim hi mercatores non tantum lucrentur, quantum velint, necessarias merces indigentibus non vendunt, adeoque cives suos opibus privare præter fas & æquum non dubitant. Hoc modo Josephus Pharaoni comparavit omnium Ægyptiorum opes, & pari ratione potest vel familia vel societas ceteros opprimere cives, si nullis impediatur legibus civilibus, quominus ex aliorum infortuniis atque dispendio opum suarum quærat compendia. Nam si aliquot quotidie minuatur unitates physicas in impensis consuetis, ceteri, qui labore & sudore quotidianum sibi comparant victum, ad incitas rediguntur. Pari modo Clerus Gallicus, qui opibus circumfluebat, sibi emit omnium eorum patrimonia, qui expeditiones sacras in Palæstinam olim susceperunt. Immo si sacer hic furor in Orientem durasset aliquanto diutius, probabile est, quod callidi Monachi patrimonio Petri bona plerorumque Europæ incolarum brevi addidissent: Siquidem soli fere fuerunt dispensatores rerum ad vitam sustentandam necessariarum. Enimvero his meditationibus diutius immorari, instituti nostri ratio non permittit, quare eisdem nunc imponimus

FINEM.

THESES MISCELLANÆ.

Thef. I. Omnis Philosophia est & theoretica & practica.

Thef. II. Sicut merito negamus principium contradictionis esse primum, ita etiam contendimus dare aliquid sine ratione sufficiente.

Thef. III.

Thef. III. Quæstio de mundo optimo non tanti est momenti, quanta fuit opera, quæ ei impenderunt Eruditi.

Thef. IV. Lubenter adoptamus canonem hunc: Intellectus non ponit, sed supponit.

Thef. V. Sic etiam canonem huncce veteribus probatum rectum judicamus: Nullus sapiens punit, quia peccatum est, sed ne peccet.

Thef. VI. Divisio illa officiorum erga Deum, erga semetipsum, & erga alios, proprie loquendo claudicat.

Thef. VII. Fallam omnino opinionem foyent illi, qui statuunt obligationem esse originem juris.

Thef. VIII. Disceptatio Philosophorum de moralitate objectiva & subjectiva abit in meram logomachiam.

Thef. IX. Quæstio, an detur actio indifferens? pro problematica merito censi potest.

Thef. X. Genuinum commercii inter animam & corpus modum, nondum esse detectum existimamus.

Thef. XI. Immortalitas animæ optime a Scriptura Sacra demonstratur.

Thef. XII. Datur quantum, quod augeri non potest.

Thef. XIII. Quod Deus sit, scimus; sed quid sit, scire nequimus.

Thef. XIV. Quamvis Logica nostro ævo a tricis Scholasticorum admodum sit repurgata, minime tamen dubitamus, quin multa adhuc a residuo Scholasticorum fermento sine ullo scientiæ detrimento abjici queant.

Thef. XV. Fallunt omnino, qui Historiam Philosophiæ instrumentalis circo comprehendunt: quum eodem jure Arithmetica & Geometria ad hanc referri possent.

Thef. XVI. Licet peritia Lingvarum orientalium magnum usum præstet in intelligenda Scriptura Sacra: usus tamen ejus nullus est censendus, nisi conjuncta hæc peritia est cum debita cognitione Philosophica.